

ДО
МИНИСТЪРА НА
ФИНАНСИТЕ
ГОСПОЖА РОСИЦА ВЕЛКОВА

СТ А Н О В И Щ Е

ОТНОСНО: Проект на Закон за допълнение на Кодекса за застраховането, публикуван за обществено обсъждане на 17.03.2023 г.

УВАЖАЕМА ГОСПОЖО МИНИСТЪР,

Съюзът за стопанска инициатива (ССИ), след като се запозна с публикувания на 17.03.2023 г. за обществено обсъждане проект на Закон за допълнение на Кодекса за застраховането (ЗДКЗ) и извърши експертен и юридически анализ, изразява следното становище:

С проекта на Закон повторно се предлага за обществено обсъждане присмането на нови разпоредби в КЗ, с които се създава материалноправно задължение за извършване на гаранционни плащания от страна на Националното бюро на българските автомобилни застрахователи (НББАЗ), съчетано с изрично задължение за предявяване на претенциите към застрахователя и за удовлетворяване на тези претенции за сметка на банковата гаранция, учредена и поддържана от застрахователя в полза на националното бюро.

Въпреки предварително проведената среща и последвалата я кореспонденция между ССИ и Министерството на финансите, съдържаща предложения и мотиви на Съюза за законосъобразно прецизиране на

предложените разпоредби, МФ не възприе съображенията ни. Министерството предлага вариант на проектозакон, идентичен с този, предложен на второ четене от народните представители Мартин Димитров, Йордан Иванов и Искрен Митев в Комисията по икономическа политика и иновации към 48-то Народно събрание, който не само не беше приет, но и предизвика бурни спорове и основателно и аргументирано недоволство на целия застрахователен бранш.

Осъзнавайки необходимостта интересите на компаниите, опериращи на българския застрахователен пазар, българските граждани - потребители на застраховка „Гражданска отговорност“ и на обществото като цяло да бъдат защитени по най-добрия начин, ССИ направи свое проучване, какъв би бил най-ефективният и ефикасен подход. Проучването обхвана представители на застрахователния сектор – НББАЗ и Асоциацията на българските застрахователи, браншови организации и граждани. В тази проучвателна дейност за нас водещ беше стремежът да се отрази волята на застрахователите и на обществото, и същевременно България да отговори на критериите за приемането ѝ в Евроразоната при спазването, както на националното законодателство, така и на европейските правни норми.

От проучването и анализа на ССИ се изведоха две тенденции. Първата е - Кодексът за застраховането да не се променя, тъй като сега действащият нормативен режим е ефективен, достатъчен и съдържа всички необходими механизми, каквото е и становището на Комисията за финансов надзор. Втората тенденция - за законодателни промени, инициирани от Министерство на финансите, е да се приемат изменения в КЗ, които да отговарят на поетите от държавата ангажменти за присъединяване към Евроразоната, да гарантират финансовата сигурност на България и не на последно място – да бъдат прецизни, стабилни и годни за прилагане от юридическа гледна точка.

ССИ многократно изразява становището, че предложените от Министерство на финансите текстове за допълнение на КЗ могат да доведат до неконтролно източване на Националното бюро „Зелена карта“, до сериозни и трудно поправими вреди на застрахователния сектор, увеличаване на цената на услугата „Гражданска отговорност“ и разклащане на финансовата стабилност на държавата. Тези промени могат да породят инфлационни рискове, а това би ни отдалечило от приемането в Евроразоната. Както беше експертно установено, включително и на ниво Европейска комисия, именно инфлацията е основна пречка за влизането на България в Евроразоната.

Новите разпоредби, допълващи Кодекса за застраховане, трябва да гарантират финансовата сигурност на държавата, да превантивират драстично увеличение на задължителната застраховка „Гражданска отговорност“, за да

не се засегнат неблагоприятно над 3 000 000 български граждани, и да отговорят на постите ангажименти по Валутния механизъм II (ERM II).

В резултат на проведените проучвания, консултации и анализи, предложенията на ССИ по проектозакона могат да се обобщят, както следва:

1. Предлагаме разпоредбата на чл. 506а да придобие следния вид:

„Параграф единствен. Създава се чл. 506а:

„Гарантиране изпълнението на задълженията на бюрото и неговите членове

Чл. 506а. (1) Бюрото обработва предявените към него гаранционни искания съгласно правилата за функциониране на системата Зелена карта и в съответствие с националното законодателство и европейските правни норми в областта на застраховането и движението на финансовите средства, и стриктно спазвайки Закона за мерките срещу изпирането на пари“.

(2) Със заплащането на всяко гаранционно искане бюрото встъпва в правата на националното бюро, получило гаранционно плащане, спрямо своя член и в седемдневен срок от плащането предявява писмено претенция към този член за размера на платеното.

(3) Членът на бюрото възстановява на бюрото, в срок от 15 дни от предявяване на претенцията по ал. 2, всяка платена сума по ал.1 ведно със законната лихва за забава, считано от деня на плащането.

(4) Ако членът на бюрото не възстанови дължимите суми по ал.3, бюрото предявява банковата гаранция по чл. 508 ал. 2 в седемдневен срок от изтичане на срока по ал. 3.”

Мотивите ни за предложената редакция са свързани с факта, че техниката на препращане от национален нормативен акт към частноправен документ (вътрешните правила на Съвета на бюрата), който по същество е търговско споразумение между частноправни субекти, е незаконосъобразна. С този подход българският законодател необосновано и неправилно би поставил държавата в положение на зависимост от решенията на чужд частноправен субект, чиято основна цел е да регулира и улеснява финансови отношения между търговци.

Самият изготвител на законопроекта, в мотивите и в частичната предварителна оценка на въздействието, многократно реферира основно към „*функционирането на системата Зелена карта*“. Акцентът следва да се поставя на спазването на правилата на системата, на целия правен механизъм, обхващащ всички актове и процедури, от които вътрешните правила са само част. Последните са приети от Съвета на Бюрата за целите на дейността му по

управление на системата на Зелена карта и определят правата и задълженията, начина на работа и координацията между националните застрахователни бюра. Вътрешните правила са волатилни, не дават правна сигурност и предвидимост и не могат да бъдат поставяни наравно, а още повече да превалят над вътрешното законодателство и европейското право. Липсата на подобни норми в други страни членки на ЕС и страни от системата „Зелена карта“ бе изрично посочена и от два доклада на КФН, от края на 2022 г.

Съюзът за стопанска инициатива изразява категорично несъгласие с цитираното в писмо на МФ с вх. № 62-00-5 от 20.03.2023 г. неофициално становище на ЕЮРА, с основния аргумент, че **изискванията на действащото българско право и на европейското право не могат да бъдат несъвместими с вътрешните правила на Съвета на бюрата, а ако се окажат в колизия с тях, те ще се ползват с неоспорим примат.** В допълнение, ефектът на двойната препратка ще е обратен на посочения в писмото, а именно - изясняване на цялото приложимо право при обработване на претенциите от националното бюро. ССИ изразява увереността си, че прилагането на националните и европейските норми би било единствено в синхрон, и никога в противоречие с последващите ангажименти на Република България след присъединяването към ЕРМ II, и биха спомогнали за отстраняване на слабостите във функционирането на системата Зелена карта.

С изложените мотиви, отново предлагаме новата разпоредба да съдържа препратка и към българското законодателство, и към европейските правни норми. Извършеният от експертите на ССИ преглед на националното законодателство показва, че този подход е познат на българския законодател и се използва, когато волята му е да направи ясна взаимовръзка между правните системи. Като примери могат да бъдат посочени аналогични разпоредби в Закона за защита на личните данни (ЗЗЛД) - чл. 45, чл. 51, чл. 52 и др., Закона за публичните финанси (ЗПФ) – чл. 57 и чл. 59, Закон за корпоративното подоходно облагане - § 74а от ПЗР, Закон за платежните услуги и платежните системи (ЗПУПС) – чл. 97, Закона за митниците – чл. 196 и др.

В някои случаи законодателят използва общо препращане, а в други случаи – конкретно препращане, с упоменаване на сферата на регулирани обществени отношения. С други думи, законодателят препраща към националното и европейското право, когато има необходимост да се очертае обхвата на приложимо право в един сектор и да се обясни какво е взаимодействието между включените в обхвата различни правни институти. В случая, убеждението на ССИ е, че законодателят следва да посочи и трите приложими системи – правилата за функциониране на системата Зелена карта, националното законодателство и европейските правни норми, за да изясни релациите между тях. С цел постигане на още по-голяма прецизност, можем да уточним и сферата на европейските нормативни изисквания, към които препращаме, а именно „в областта на застраховането и движението на

финансови средства“. Обръщаме внимание, че подобни препратки вече съществуват и в КЗ – чл. 75, т. 3 и чл. 102, ал. 2, т. 1, чл. 259, чл. 289, чл. 330, ал. 7, чл. 587, ал. 1, т. 1.

ССИ изразява становище, че в разпоредбата на новата ал. 1 на чл. 506а от КЗ следва да има изрична препратка и към Закона за мерките срещу изпирането на пари. Подчертаваме, че с изричната препратка към специалния закон се цели поставяне на акцент върху контрола над националните и европейските парични ресурси, преминаващи през системата „Зелена карта“, и постигане на противодействие на противоправното им пренасочване към финансиране на престъпна дейност.

Съюзът застъпва позицията, че за целите на осигуряване на финансовата сигурност на страната и за предотвратяване на тежки престъпления като трансгранична организирана престъпност, изпиране на пари, финансиране на тероризъм и др., НББАЗ трябва да бъде включено сред лицата, за които ЗМИП предвижда да се прилагат мерки за комплексна проверка (по аргумент на чл. 11, ал. 4 от ЗМИП). При възприемане от законодателя на предлагания подход, изискванията за спазване на ЗМИП не трябва да се разглеждат като тежест за НББАЗ, а напротив - като средство за предотвратяване на измами и безконтролно източване на системата. С предлагания текст се отговаря и на искането на ЕК за въвеждане на механизъм за контрол за спазването на правилата на системата Зелена карта от страна на КФН.

2. ССИ предлага в проекта на ЗДКЗ да се създаде нов параграф със следния текст:

„§ 2. В Закона за мерките срещу изпирането на пари, в чл. 4, т. 5 в края на изречението се поставя запетая и се добавят думите „Национално бюро на българските автомобилни застрахователи“.

Мотивацията ни за предлаганото допълнение е следната:

Към момента, съгласно чл. 4, т. 28 от ЗМИП, бюрото е задължен субект по смисъла на закона, поради правноорганизационната си форма на юридическо лице с нестопанска цел. Същевременно, за субекти, които извършват дейност в сферата на застраховането, е задължително прилагането на мерки по чл. 3, т. 1- 6 от ЗМИП за превенция на използването на финансовата система за целите на изпирането на пари. Работата на НББАЗ е пряко свързана със застрахователната дейност и заинтересованите от нея лица – то е посредник в дейността им и оперира със значителни финансови средства. Именно поради предмета на дейност, функциите и целите на Бюрото, прилагането спрямо него на по-лек режим, в сравнение с другите субекти по ЗМИП, извършващи дейности в застрахователната сфера, не е нито правно, нито логически обосновано.

В заключение, Съюзът за стопанска инициатива ще подкрепи Закона за допълнение на Кодекса за застраховането, единствено в случай че изготвителят на акта се съобрази с изложените бележки и предложения – правно аргументирани и целящи защита както на икономическата и финансовата сигурност на държавата, така и на интересите на българските граждани.

ССИ изразява своята готовност за участие в по-нататъшни коментари и дискусии, с цел осъществяване на ефикасна законодателна инициатива.

С УВАЖЕНИЕ,
ВАСКА БАКЛАРОВА
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
СЪЮЗ ЗА СТОПАНСКА ИНИЦИАТИВА

